

Schriftlezing: Psalm 31; Lucas 23:26-49

Tekst: Lucas 23:46

Ps. 22:1,2 (aanvangslied)
Ps. 31:1,2,3 (na 1^e schriftlezing)
Ps. 31:9,11 (na 2^e schriftlezing)
Gez. 90:1,2 (na preek)
Gez. 106:3 (na Nicea)
Gez. 139:4,5 (slotzang)

Gehouden te: Baflo; 06-04-12 (19.30 u.)

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Iemands laatste woorden vinden we belangrijk. Wanneer iemand sterft vragen nabestaanden soms aan elkaar: "Heeft hij op zijn sterfbed nog iets gezegd? Wat waren haar laatste woorden?"

Mensen reageren soms teleurgesteld, wanneer ze geen gelovig getuigenis horen of woorden van liefde voor de achterblijvers. Of wanneer laatste woorden helemaal uitblijven. Als iemand in coma geraakt is of vanwege dementie niets zinnigs meer kan zeggen. Dat vinden we pijnlijk. Begrijpelijk.

Uiteraard is het troostvol, wanneer iemand met een gelovig getuigenis afscheid neemt. Maar even belangrijk is hoe iemand heeft geleefd en getuigd tijdens zijn leven en toen hij nog bij zijn volle verstand was.

Wat waren Jezus' laatste woorden voordat hij stierf?

Lucas noteert ze: "*Vader, in uw handen leg ik mijn geest.*"

Dat is geen gefluisterd afscheidswoord van een stervende geliefde. Maar het is een luide belijdenis en uitspraak van vertrouwen. Hier spreekt een overwinnaar, die sterft. De Mensenzoon, die zijn leven in handen legt van zijn Vader in de hemel.

Iedereen moet het horen: de mensen rondom het kruis, de soldaten en hun hoofdmans, de spottende leiders, de teruggetrokken leerlingen. En allen, die het evangelie van Jezus Christus zullen gaan horen in de loop van de eeuwen.

Waarom? Wel, Jezus' woorden houden een belofte in en ze zijn boordevol leven.

Ik vat de boodschap van deze woorden en van deze preek zo samen:

Jezus legt zijn leven in Vaders handen.

Met een woord

1. vol vertrouwen;
2. vol leven.

1. Een woord vol vertrouwen.

Jezus gaat sterven. De eerste acte van zijn uitgang te Jeruzalem gaat zich binnen enkele seconden voltrekken, wanneer hij de woorden van onze tekst uitroept. Hij had

daar op aangekoerst, sinds Mozes en Elia met hem spraken over zijn levenseinde, die hij te Jeruzalem zou moeten volbrengen.

Jezus weet, dat zijn dood komt. Hij schikt zich vrijwillig. Zijn lijden aan het kruis komt tot een einde. Het uur van de beslissing en van het bitterste lijden is voorbij. Het is een hels zware strijd geweest voor Jezus. Hij heeft aan het kruis gehangen onder de algemene spot van de toeschouwers. En spot is één van de gemeenste wapens van de satan. De hel is tegen Jezus losgebarsten in de macht van de duisternis. Daarin heeft hij de eeuwige vloek van God gedragen.

Jezus heeft het in de duisternis uitgeschreeuwd: *"Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?"* Christus is in de diepste verlatenheid en angst van de hel geweest. God, zijn Vader, had zich geheel van hem teruggetrokken.

Lucas is sober in zijn vertelling op dit punt. Hij geeft de schreeuw van verlatenheid niet door. Alleen over de plotselinge duisternis over het hele land vertelt hij. *"Omdat de zon verduisterde."* (vs. 44,45) Dat was een bijzonder teken van God.

Maar op het negende uur is de zon weer gaan schijnen. De duisternis verdween. Want Christus heeft de duisternis overwonnen. Hij heeft zijn strijd gestreden en de toorn van God tegen de zonde van het hele menselijke geslacht gedragen tot het einde toe.

Hij heeft daarvan rapport uitgebracht aan zijn Vader ten aanhoren van alle mensen om het kruis: *"Het is volbracht!"*

"Mijn dienst zit erop," zegt de Dienaar van de Heer. Het offer van de verzoening is gebracht. Daarmee is de dienst in de aardse tempel overbodig geworden. God laat het voorhangsel van de tempel middendoor scheuren van boven naar beneden. Op het uur van het avondgebed.

Zo komt het heiligdom met de troon van God open te liggen voor ieder die gelooft. De weg naar God is vrij, achter Jezus aan.

De hemel gaat open, allereerst om de Hogepriester met zijn offerbloed binnen te laten in het echte heiligdom van God. God aanvaardt Jezus' offer. Hij is welkom bij God. En in het spoor van Jezus is ieder, die in hem gelooft, welkom bij God.

Is het dan afgelopen voor Jezus? Is zijn dienst als de gezalfde van God dan helemaal klaar? Nee, dat niet. Er moet naar Gods raad nog meer gebeuren. Want Gods werk moet voortgaan.

Het eerste, wat nu heel snel volgt, is Jezus' sterven. Een kwestie van minuten of seconden. Langer mag het niet duren. Jezus is zich daarvan heel sterk bewust. Dat blijkt in de woorden die hij op dat moment spreekt

"Vader, in uw handen leg Ik mijn geest."

"Vader," zegt Jezus. Heel zijn leven is hij vol van zijn Vader geweest. Hij heeft voor zijn Vader gewerkt, van zijn Vader gesproken, als kind al. Toen Hij twaalf jaar was zei hij tegen Maria en Jozef, die hem zochten: *"Wist u niet dat ik in het huis van mijn Vader moest zijn?"* (Lucas 2:49).

Vader is alles voor hem. Hij weet dat Vader hem altijd hoort. Daarom kan hij in zijn eerste kruiswoord op zijn Vaders genade pleiten voor hen die hem aan het kruis spijkeren: *"Vader, vergeef hun, want zij weten niet wat zij doen."* (Lucas 23:34). 'Vader,' dat verbindt het laatste kruiswoord met het eerste.

Jezus' liefde tot zijn Vader is oneindig groot. Daarom is het voor hem zo onvoorstelbaar zwaar geweest te moeten uitschreeuwen: *"Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?"* Hij kon toen geen 'Vader' meer zeggen. Zo zwaar rustte Gods toorn op hem. Vader was weg voor hem.

Nogmaals, Lucas vertelt dat niet in zijn boek. Maar het staat wel op de achtergrond bij onze tekst. Breng dat in rekening en je gaat iets ervan verstaan wat het voor Jezus betekend heeft weer 'Vader' te kunnen zeggen.

Gods toorn is uitgewoed. *'Het is volbracht.'* Dat woord geeft Jezus de Vadernaam terug op zijn lippen. Hij is terug bij zijn Vader. Hem wacht nog wel de lichamelijke dood. Maar die jaagt hem nu geen angst meer aan.

Terug bij Vader. Daarom klinkt er in dit kruiswoord zo'n groot en kinderlijk vertrouwen door. Jezus weet dat hij klaar is met zijn offer en genoegdoening. Vader aanvaardt het.

"Vader," zegt Jezus als het ware, "het is weer net als vroeger tussen ons. Volmaakte liefde, volmaakt vertrouwen."

Wanneer ik dit zo zeg, betekent dat niet, dat Jezus' vertrouwen en liefde geknakt zijn geweest. Zelfs in zijn bitterste eenzaamheid bleven zij bestaan: *"Mijn God, mijn God,....."*

Maar nu is het weer: "Vader". Dat is rijker, dieper, kinderlijker. Vol vertrouwen kan de Zoon zijn sterven tegemoet treden. Vader is er weer. Ik ben weer bij Vader.

"Vader, in úw handen leg ik mijn geest." Wat een vertrouwen, juist op dat moment, enkele seconden voor zijn sterven.

Maar zijn sterven is zoals zijn leven is geweest. Jezus wist zich heel zijn leven geborgen bij zijn Vader. Dat heeft hij als echt mens geleerd uit de Schriften.

Die Schriften zijn bovendien zijn eigen woord. Dat laat hij horen, ook aan het kruis. Vooral de psalmen staan onze Heiland voor de aandacht, wanneer hij aan het kruis hangt. Hij put er troost uit. Zelfs in zijn diepste nood haalt hij daaruit woorden aan en maakt ze zich eigen. *"Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten."* Daarmee begint Psalm 22.

Ook het laatste kruiswoord komt uit de psalmen. Uit Psalm 31, zoals u al begrepen hebt. Het eerste gedeelte van vers 6, om precies te zijn. Daarmee komt heel die psalm voor onze aandacht te staan. Na de helse nood van het begin van Psalm 22 nu een vertrouwenswoord uit Psalm 31.

Deze psalm is niet een 'messiaanse psalm' zoals Psalm 110. Hij is David wel op het lijf geschreven. Er is sprake van grote nood voor de koning. Benauwdheid, mensen die uit zijn op zijn dood. Zelfs in de kring van zijn bekenden. Maar David vertrouwt zichzelf en zijn werk aan de Heer toe. Er klinkt in de psalm groot vertrouwen op de Heer, juist in de nood en in het zicht van de dood.

Wanneer Jezus nu aan het eind van zijn lijden aan het kruis deze psalm op de lippen neemt, dan laat hij zien, hoe hij ook hem op het lijf geschreven is. Met deze psalm vertolkt hij wat nu zijn situatie en taak is in het werkplan van God.

Vertrouwen en leven zijn twee kenmerkende woorden voor Psalm 31. Zo zet de psalm in: *"Bij u, HEER, schuil ik."* Dat geeft de toon aan. Het vertrouwen op God klinkt de hele psalm verder door.

Vers 7: *"Ik vertrouw op de HEER."*

Vers 15: *"Maar ik vertrouw op u, HEER, ik zeg: U bent mijn God."*

Dat vertrouwen klinkt ook in vers 6:

*"In uw hand leg ik mijn leven,
HEER, trouwe God, u verlost mij."*

David legt zichzelf bij de God neer, op de veiligste plaats die er is: in Gods hand. Want Gods hand is sterk en machtig. De hand is het teken en instrument van Gods macht. Met zijn hand doet de Heer machtige daden. Dus kun je nergens betere bescherming en meer veiligheid vinden dan daar. Dat weet David als geen ander. In de nood van zijn leven weet hij zichzelf veilig in Gods hand. Daarom vertrouwt hij zijn leven aan Gods hand toe. Hij geeft het bij God in depot.

"Ik geef mij nederig aan God over. God mag doen wat goed is voor mij, in zijn ogen." Zo doet David. Hij zingt het zijn volk voor. Zo mag iedereen het doen, die in geloof deze psalm gaat meezingen.

Zo doet Jezus het zelf. Hij zingt en zegt zijn eigen psalmen. Hij haalt er uit aan. Want hij vertrouwt op zijn Vader. Daar is reden toe, gezien zijn werk tot dan toe. De Zoon legt het allemaal neer aan de voeten van zijn Vader. Jezus geeft zijn leven in bewaring bij zijn Vader, wanneer Hij sterft.

Het vertrouwen geeft David en Jezus de zekerheid van de verlossing, de zekerheid van het mogen leven. De zekerheid van het voortgaan van Gods eigen werk, van een ruime baan voor zijn voet.

2. Een woord vol leven.

Jezus legt zijn leven in Vaders handen.

Hij doet dat met een woord vol vertrouwen en, vervolgens, vol leven.

Psalm 31 wordt gekenmerkt door de woorden vertrouwen en leven, zei ik. Het is een psalm van het leven. Want we moeten erop letten, dat het in deze psalm voor David niet op de dood aangaat, maar op de verlossing, op het leven. De tweede regel van Ps. 31:6 zegt dat bij voorbeeld: "*HEER, trouwe God, u verlost mij.*"

Vers 9 zegt het ook:

*"U laat niet toe dat de vijand mij insluit,
u geeft mijn voeten de ruimte."*

Voor die ruimte van de redding, die ruimte om te leven heft David in het slot van de psalm de dank aan.

David geeft zichzelf in handen van de Heer. Dat betekent voor hem uitredding uit gevaar en uit miskenning en benauwdheid.

Dit alles moeten we niet vergeten, wanneer we onze Heer Jezus Christus vlak voor zijn sterven een woord uit deze psalm horen citeren. Want hij verstaat als geen ander de inhoud en de bedoeling van deze psalm. Hij weet, dat de psalm gedicht is voor het leven van ieder die zich aan de Heer toevertrouwt. De Zoon van God heeft de psalm zelf door zijn Geest in Davids mond gegeven.

"Vader, in uw handen leg ik mijn geest." We moeten hier het geheel van Christus' verlossingswerk in het oog blijven houden. Dat kan door het verband van Psalm 31 vast te houden. Heel deze psalm is hier van toepassing op Christus, op het moment van zijn sterven. Dus inclusief het uitzicht op het leven, de verlossing en de dank. Jezus spreekt een woord boordevol leven, enkele seconden voor zijn dood. Leven voor zichzelf en voor de zijnen.

Daarom is het ook niet een zacht gefluisterd, bijna onverstaanbaar afscheidswoord. Maar een krachtige uitroep. Jezus roept het met luide stem uit: "*Vader, in uw handen leg ik mijn geest.*" Geen schreeuw van angst, maar van vertrouwen en van leven, en dus van vreugde. De roep van een overwinnaar.

Want wie zo luid kan spreken, met volle kracht, die staat in de kracht van zijn leven. Zo is het met Jezus. Hij glijdt niet zachtjes de dood in, verdoofd door pijnstillende middelen. Hij spreekt met een stem, die verfrist is door een teug zure wijn.

Op de grens van de dood belijdt Christus in het openbaar zijn kinderlijk vertrouwen in zijn hemelse Vader, de God van het leven. Hij legt zichzelf in de handen van zijn Vader. Daar weet Hij zijn geest, zijn leven veilig. Ook nu hij die geest gaat afleggen als een actieve daad.

In Vaders handen is hij onaantastbaar voor zijn vijanden. Hij weet dat zoals eens zijn vader David. Die wist: God zal zich over mij ontfermen en mijn vijanden straffen. Dat weet Jezus ook. Satan is immers zojuist overwonnen. De eeuwige dood eveneens. Voor Christus is er nu het uitzicht op het leven. God kan verder met de uitvoering van zijn heilsplan. Christus verkondigt het leven, ook al lijkt het op dat moment heel anders.

Hij gaat sterven. Dat weet Jezus. Dat weten alle omstanders. Dat weten Jezus' leerlingen. Dat weten de Joodse leiders. Misschien slaken zij straks wel een zucht van verlichting: "Hè, hè, die zijn we kwijt." Maar ook bij hen blijft een ruime marge van onzekerheid, getuige de wacht die ze bij het graf laten zetten.

Jezus roept over de hoofden van allen heen tot de Vader: "*Vader, in uw handen leg Ik mijn geest.*" Hij zegt daarmee: "U wilt mijn geest bewaren tot het moment van de opstanding. Dan zult U mij de levensgeest weer teruggeven. Ik kom hem dan weer ophalen." De Joden verstaan dat niet. De leerlingen van Jezus evenmin, tenminste op dat moment.

Jezus weet met David: "*In uw hand liggen mijn lot en mijn leven.*" (Ps. 31:16) Ook dit moment in uw verlossingsplan. U gaat verder, wanneer ik mijn levensgeest afleg en aan U ter bewaring toevertrouw. Want ik weet, dat het niet bij mijn sterven blijft." Jezus weet dat de opstanding volgen zal en de opneming in de hemel. Hij heeft immers voor zijn kruisiging tot zijn leerlingen gesproken over het opgewekt worden op de derde dag.

Jezus legt stervend zijn leven in handen van zijn Vader. Naar hem gaat hij toe, terwijl zijn lichaam zo dadelijk in het graf gelegd wordt.

Je kunt ook zeggen: "Jezus, gaat op dat moment naar het paradijs." Zij het voor tijdelijk. Er valt hier ook een verbinding te leggen met het derde kruiswoord, dat Lucas uit Jezus' mond noteert. Het woord dat hij spreekt tot die ene misdadiger, die met hem aan het kruis gehangen is.

Die man zei in zijn nood: "*Jezus, denk aan mij wanneer u in uw koninkrijk komt.*" Jezus antwoordde: "*Ik verzeker je: nog vandaag zul je met mij in het paradijs zijn.*" (vs. 42,43)

Vandaag nog met mij in het paradijs. Met mij, Jezus gaat dus op diezelfde dag ook naar het paradijs. Als hij zijn leven toevertrouwd aan zijn Vader. Dan gaat zijn ziel (= zichzelf) het heiligdom van God binnen.

"*Vader, in uw handen leg Ik mijn Geest.*"

Het is een woord vol vertrouwen en een woord vol leven. Het is ook een woord, dat iedere gelovige met Christus mee mag bidden. In het vertrouwen van een kind. Om Jezus' wil mag u dat zeggen. U mag vertrouwen meer nog dan David in Psalm 31. "In uw handen leg ik mijn geest. Ik vertrouw mij aan U toe, Heer. Ik leg mij meer aan uw voeten. Laten uw handen nu doen wat goed is."

Daarmee heiligt de Heer ook alle gebeden van ons en onze kinderen om bewaring, om verlossing. De gebeden, waarin wij ons kinderlijk vertrouwen uitspreken in God, onze Vader.

Jezus spreekt dit eenvoudige woord van geloof en vertrouwen op dat moment, bij die mijlpaal aan het kruis. Na zijn diepste lijden en voor zijn lichamelijke dood. Op die goede vrijdag. Dat maakt deze vrijdag goed en alle dagen, ook de zondagen, de feestdagen van de opstanding.

"In uw hand liggen mijn lot en mijn leven," zong David. Wij stemmen met hem in, geheiligd door Christus en zijn offer en zijn gebed.

De redding, waar David nog op wachtte, is gekomen met Christus. Het leven heeft de dood overwonnen. Dat mogen we bedenken, wanneer wij net als David in de benauwdheid komen. Dan mogen we ons onaantastbaar weten door de gerechtigheid van Christus.

Zo kan Stefanus later, als hij gestenigd wordt, bidden: *"Heer Jezus (let even op die aanspraak!), ontvang mijn geest."* (Hand. 7:59). En Petrus kan later schrijven: *"Daarom moeten allen die lijden omdat God dat wil, het goede blijven doen en hun leven toevertrouwen aan hem op wie wij mogen vertrouwen omdat hij ons heeft geschapen."* (1 Petrus 4:19).

Jezus' laatste kruiswoord is een woord vol leven, zeker voor ons, die geloven. Christus ging sterven. Heel bewust gaf hij de geest, zo lezen we bij Lucas. Hij legde zelf zijn leven af. Heel snel. Het duurde geen minuut langer dan nodig was. Jezus wilde sterven. Hij heeft van zijn Vader de bevoegdheid en de macht gekregen om zijn leven af te leggen. Ook dat deel van zijn dienst als Middelaar moet hij geven. Zijn lichaam moest net als alle mensen neerdalen in een graf, zonder evenwel tot stof te vergaan. Maar Jezus' dood en zijn begrafenis waren het einde niet, al hoopten de Joden dat misschien.

Nee, Jezus gaf zijn geest aan zijn Vader in verzekerde bewaring. Hij legde zichzelf in handen van zijn Vader. Tot de paasmorgen. Laten Vaders handen nu doen wat goed is. Namelijk opwekking uit het graf en straks opneming in de hemel.

*"Hoe groot is het geluk
dat u hebt weggelegd voor wie u vrezen,
dat u bereid hebt voor wie schuilen bij u,
heel de wereld zal het zien."* (Ps. 31:20)

Heer, in uw handen leggen wij onze geest. U hebt ons verlost, Heer, getrouwe God. U zult dat ook doen en de redding compleet maken.

*"Allen die uw hoop vestigt op de HEER:
wees sterk en houd moed."* (Ps. 31:25)

In Jezus Christus. Amen.